

TÜRK ANAYASA DÜZENİ DERSİ
(2011–2012 BAHAR DÖNEMİ FİNAL SINAVI)
CEVAP ANAHTARI

SORU -1 : 1982 Anayasasına göre, siyasi parti kapatma sebepleri ile kapatma kararının sonuçlarını yazınız.(20 puan)

Anayasanın 69. maddesinde siyasi parti kapatma sebepleri üç başlıkta toplanmıştır:

- Siyasi partinin tüzük veya programının Anayasanın 68/4. maddesine aykırı olması.
- Siyasi partinin Anayasanın 68/4. maddede sayılan eylemlerin işlendiği odak haline gelmesi.
- Siyasi partinin yabancı özel veya tüzel kişiler ile uluslar arası kuruluşlardan mali yardım alması.

Siyasi parti kapatma kararının sonuçları şunlardır:

- Kapatılan partinin tüzel kişiliği sona erer.
- Kapatılan partinin malvarlığı hazineye geçer.
- Kapatmaya sebep olan yönetici ve üyeler beş yıl süreyle başka bir siyasi partide faaliyette bulunamazlar.
- Kapatılan partinin devamı olan bir parti kurulamaz. Kapatılan partinin adı, amblem ve rumuzları kullanılamaz.

SORU -2 : Yüksek Seçim Kurulu tarafından geliştirilen “tam kanunsuzluk” ne demektir, örnekle açıklayınız. (15 puan)

Tam kanunsuzluk, milletvekilliği seçilme yeterliliğine sahip olmadığı halde seçime giren ve milletvekili olma hakkı kazanan bir kimsenin bu durumunun seçim süresince belirlenmeden, seçimler tamamlandıktan sonra ortaya çıkması halinde, Yüksek Seçim Kurulunun seçilme koşullarını taşımadığı gerekçesiyle ilgilinin milletvekili seçim tutanağını iptal ederek, milletvekilliğine son vermesidir. 1998 yılında Bilecik milletvekili Bahattin Şeker’in askerliğini yapmadığının ortaya çıkması, Yüksek Seçim Kurulu tarafından tam kanunsuzluk kabul edilerek, seçim tutanağı seçimden üç yıl sonra iptal edilmiştir.

SORU -3 : Kanun yapım sürecini anlatınız. Anlatımınızı yaparken Anayasa değişiklik kanununun farklarını belirtiniz. (25 puan)

Kanun yapım süreci, öneri, görüşme, oylama, onay ve yayım olmak üzere beş aşamadan oluşur. Anayasa değişiklik kanunu da bir kanun olarak, benzer aşamalardan geçer.

- Kanun teklif etmeye milletvekilleri ile Bakanlar Kurulu yetkilidir. Milletvekilleri kanun teklifinde bulunabilir (1 milletvekili yeterlidir), BK ise kanun tasarısı sunabilir. Anayasa değişiklik kanununun teklifi en az 184 (TBMM üye tam sayısının 1/3’ü) milletvekili tarafından yapılabilir; BK Anayasa değişiklik kanun teklifi öneremez.
- Kanun teklifleri öncelikle ilgili komisyonda görüşülür. Anayasa değişiklik kanun teklifleri ise Anayasa Komisyonunda görüşülerek son şekli verilir. Komisyondan sonra kanun teklifleri TBMM Genel

Kurulunda görüşülür. Öncelikle teklifin tümü hakkında, sonra madde madde görüşme yapılır. Burada değişiklik önergesi sunulabilir. Anayasa değişiklik kanun teklifleri iki defa görüşülür.

- Oylama kanunun tümü hakkında ve sonra madde madde yapılır. Kural olarak kanun oylamaları açıktır, Anayasa değişiklik kanunu oylaması gizli yapılır. Kanunlar asgari 139 oy (TBMM üye tam sayısının ¼'ünün bir fazlası) ile kabul edilebilir. Anayasa değişiklik kanunun kabul edilebilmesi için asgari 330 oy (TBMM üye tamsayısının 3/5'i) gerekir.
- TBMM Genel Kurulundan geçen kanun ve Anayasa değişiklik kanunları Cumhurbaşkanının onayına sunulur. Cumhurbaşkanı kanunun/Adk tamamı veya bir kısmını tekrar görüşülmek üzere TBMM'ne geri gönderebilir. Kanunlar aynen kabul edilebilir. Ancak Cumhurbaşkanı tarafından geri gönderilen Anayasa değişiklik kanunun en az 2/3 oy çoğunluğu (367 oy) ile kabul edilmesi gerekir.
- Cumhurbaşkanının onayladığı kanunlar Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girer. Anayasa değişiklik kanunları 330-366 oy ile kabul edilmişse, Resmi Gazetede yayımlandıktan sonra halkoyuna sunulur. 367 veya daha fazla oyla kabul edilen Anayasa değişiklik kanunun halkoyuna sunulması Cumhurbaşkanının inisiyatifindedir.

SORU -4 : Anayasada yargı bağımsızlığının sağlanması için getirilen güvence ve mekanizmalardan birer cümle ile bahsediniz. (15 puan)

Anayasada yargı bağımsızlığını sağlamak üzere bazı mekanizma ve güvenceler getirilmiştir. Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, hakimler ve savcıların atamalarını yapmak ve böylelikle Adalet Bakanlığının yargıya etki etmemesi ve yargı bağımsızlığını sağlamak üzere kurulmuştur.

Anayasada sağlanan hakim teminatı ise şunlardır:

- Hakimler ve savcılar azlonulamaz.
- Hakimler kadrosuzluk sebebiyle mali ve özlük haklarından yoksun bırakılamaz.
- Hakimler zorunlu haller dışında ve kendi istekleri olmadıkça 65 yaşından önce emekli edilemezler.
- Hakimler kendileri istemedikçe idari kadroya atanamazlar.

SORU -5 : Hükümetin görev ve yetkilerinden kısaca bahsediniz. (15 puan)

Hükümetin en temel görevi "genel siyaseti" yürütmek ve kanunların uygulanmasını sağlamaktır. Diğer görevleri:

- Bütçe ve kesin hesap kanunun tasarılarını hazırlamak
- Kanun tasarısı hazırlamak
- KHK çıkarmak
- Tüzük ve yönetmelik çıkarmak
- Milli güvenliği sağlamak ve silahlı kuvvetleri yurt savunmasına hazırlamak
- Olağanüstü hal ve sıkı yönetim ilan etmek
- Baz üst düzey bürokratları atamak.

SORU -6 : Başbakanlığın sona erme nedenlerini kısaca yazınız. (10 puan)

Başbakanlığın sona erme nedenleri şunlardır: Ölüm, istifa, milletvekili yeterliliğini kaybetmek, TBMM seçimlerinin yenilenmesi, Yüce Divan'a sevk edilme, güvensizlik oyu, Cumhurbaşkanı seçilme.